

Nr 1801

av herr Winberg

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:32 med förslag till lag om ändring i giftermålsbalken, m. m.

Moderata samlingspartiet har i partimotion yrkat avslag på propositionen 1973:32. Därest detta yrkande inte skulle vinna riksdagens bifall vill jag föreslå att följande ändringar vidtages i propositionen.

I vad gäller äktenskapshinder föreslås i propositionen att det nu gällande indispensabla hindret för äktenskap mellan syskon skall i vad gäller halvsyskon förändras till dispensabelt sådant. I konsekvens härmed föreslås att straffbestämmelsen i 6 kap. 5 § brottsbalken för otukt med syskon i fortsättningen endast skall gälla helsyskon. Som skäl för att möjliggöra för halvsyskon att ingå äktenskap anförts att dessa ofta växer upp tillsammans. Detta konstaterande kan äga sin riktighet och kan innebära att andra skäl som talar mot äktenskap – t. ex. socialetiska – blir mindre tunga. Å andra sidan växer åtskilliga halvsyskon också upp gemensamt. Det får generellt sett anses olämpligt att sådana halvsyskon får ingå äktenskap med varandra. Detta kan beaktas enligt den föreslagna lagstiftningen eftersom dispens skall erfordras för äktenskap i dessa fall. Emellertid kan den i konsekvens av denna uppfattning följande avkriminaliseringen av samlag mellan halvsyskon som föreslås få mindre önskvärda konsekvenser också i vad gäller förhållandet mellan halvsyskon som växer upp gemensamt. Något legalt avståndstagande från sexuella förbindelser dem emellan kommer sålunda icke att föreligga. Frånvaron av ett sådant avståndstagande från samhällets sida kan inte anses önskvärt, och jag erinrar i detta sammanhang om vad Norrköpings tingsrätt anfört i sitt yttrande om förhållandena i de länder varifrån invandrarna i Sverige i regel kommer och konsekvenserna för dessa av att samlag mellan halvsyskon i dessa länder är förbjudet. Förslaget om möjlighet för halvsyskon att ingå äktenskap med varandra och om avkriminalisering av samlag mellan halvsyskon bör därför f. n. icke biträdas.

Förslaget att ersätta hemskillnadsinstitutet med betänketid i vissa fall innan dom på äktenskapsskillnad meddelas är inte invändningsfritt. För att systemet med betänketid skall kunna fungera i praktiken fordras att det sammanvävs med åtskilliga institut som nu tillämpas i samband med hemskillnad. Så sker också i propositionen. Förändringen mellan ett system med hemskillnad och ett system med betänketid blir därför – bortsett från tidslängden – inte särskilt påtaglig. Enligt min mening har de sakkunniga något övervärderat betänketidsinstitutets möjligheter att "avdramatisera" inledandet av ett skilsmässoförfarande i förhållande till vad som f. n. gäller.

Även om hemskillnadsinstitutet skulle utan någon egentlig nackdel kunna behållas — ev. efter vissa förändringar — saknas tillräcklig anledning att motsätta sig att det ersätts med regler om betänketid. Enligt min mening bör dessa dock ha till uppgift att förhindra förhastade skilsmässor även i de fall makarna förklarar sig vara ense och icke har minderåriga barn. Betänketiden bör i samtliga fall — utom de som avses i förslaget 11 kap. 4 och 5 §§ — bestämmas till sex månader.

På vederbörande utskott torde få ankomma att utarbeta erforderlig lagtext.

Under återopande av det anförda hemställs

att riksdagen vid behandling av proposition 1973:32 beslutar

1. att avslå förslaget att göra hindret för halvsyskon att ingå äktenskap med varandra dispensabelt,
2. att avslå förslaget att avkriminalisera samlag mellan halvsyskon,
3. att äktenskapsskillnad — utom i fall som avses i 11 kap. 4 och 5 §§ giftermålsbalken — alltid skall föregås av betänketid under sex månader.

Stockholm den 10 april 1973

HÅKAN WINBERG (m)